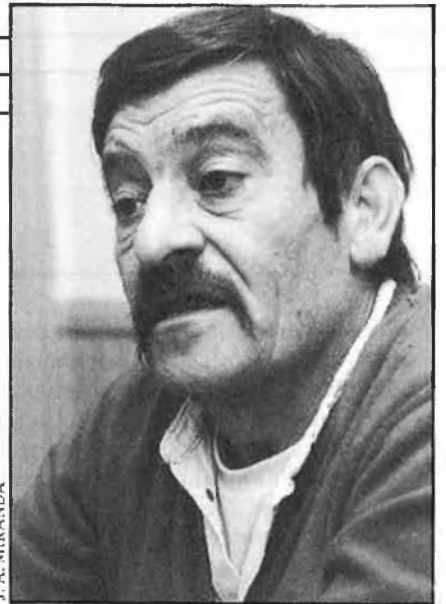

ENTREVISTA AMB JON IDÍGORAS

«Jo no em penedesc de res»

Jon Idígoras, un dels líders més destacats d'Herri Batasuna, ha parlat per a EL TEMPS sobre l'estatut d'autonomia, ara que se'n compleix el sisé aniversari, la reinserció social i els problemes del poble basc.

J. A. MIRANDA

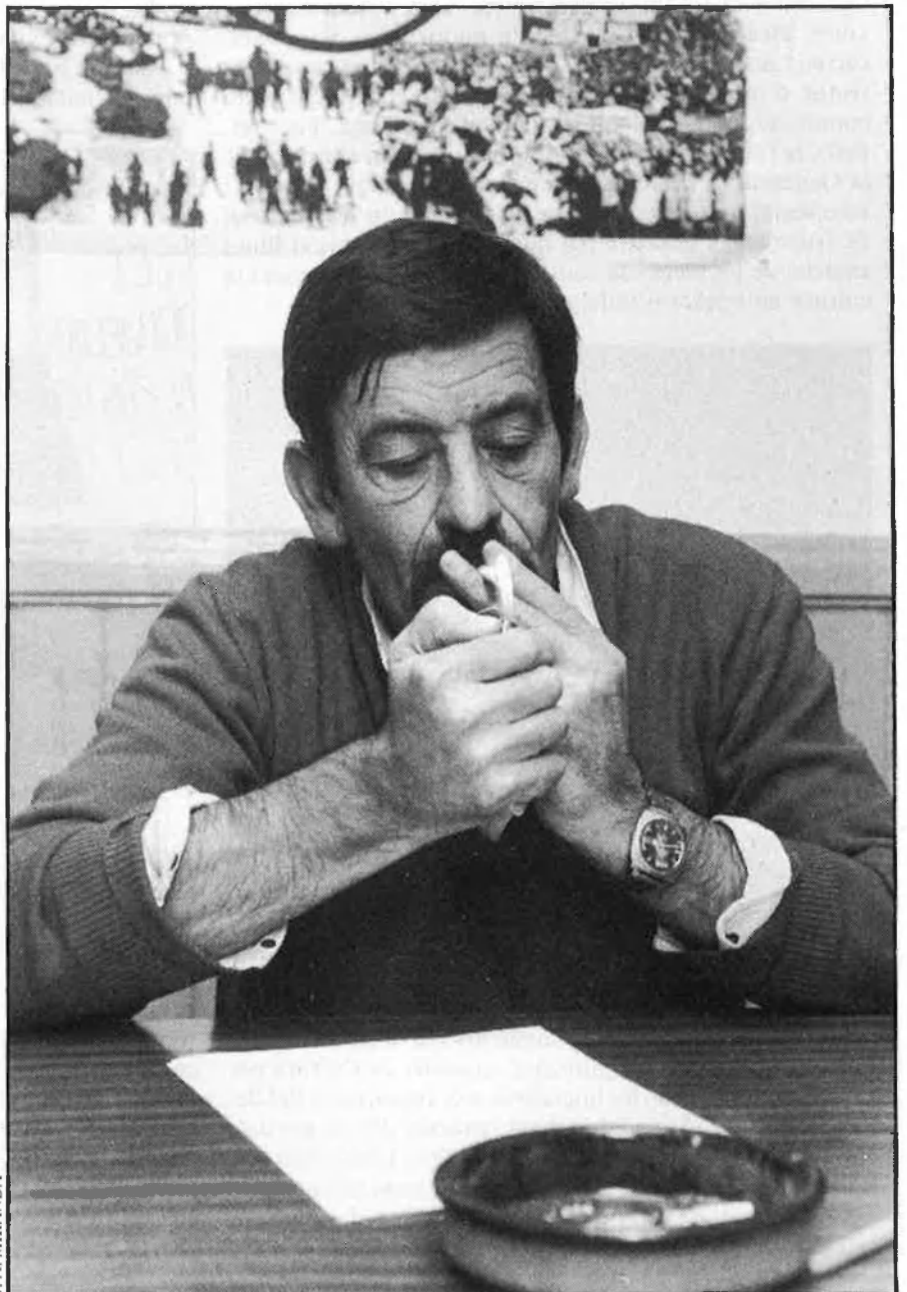
Joseba Martín (Bilbao)

Lentrada a la seu d'HB a Bilbao recorda vagament sistemes de seguretat utilitzats pels seus enemics socials i polítics. Jon Idígoras, un dels líders de la Coalició, s'asseu enfront. Les seues mans són aspres, fortes, forjades en la metal·lúrgia i la construcció. S'agafen als objectes amb ansietat: cigarreta, mistera, bolígraf. És la forma de concentrar-se d'un polític amb llarga vida sindicalista.

«Sóc de la generació d'abans de la guerra civil. Com altres, he estat condemnat a patir tot el procés polític del franquisme. En la lluita sindical vaig començar de ben jove, després d'entrar en una fàbrica, als quinze anys. Així és com iniciàrem aquella lluita sindical no organitzada, intuïtivament socialista. Clar que allò volia dir entrar i eixir continuament de les comissaries». D'ací a pocs mesos farà cinquanta anys, és a dir, trentacinc dedicats a lluitar. «Ara milite en Herri Batasuna, i no em penedesc de res. La primera vegada que vaig estar en presó va ser en el 58, i la segona, deu anys després. Per a mi, la gran escola ha estat el carrer, la fàbrica, els companys i, sobretot, la fidelitat als meus principis.»

«¿Radical? Aquesta paraula, l'han inventada ells»

Les respostes de Jon Idígoras són lentes, cadencioses, llargues. Salta amb habilitat sobre els fils d'un dens i complex entramat anomenat Euskadi. «No entenc el terme aquest, "radical". Això és un concepte que s'han inventant els qui han perdut els

J. A. MIRANDA

seus principis ideològics. Per a un membre del Partit Socialista, si se'l pot anomenar així, aquell qui no comparteix les seues opinions és un radical, i això és absolutament fals. Ací hi ha gent conseqüent o no conseqüent, i els conseqüents reben el nom de radicals».

Un altre cigarret mor al cendrer. Les volutes de fum puguen a un sostre sense adornaments. «El franquisme produí un aglutinament de lluitadors, a Euskadi i a l'estat. Uns eren socialistes i no-nacionalistes, i uns altres, a l'inrevés. Van emmascarar-se en l'anti-franquisme i han quedat desemascarats ara. Quan Franco digué que ho tenia to ben lligat, digué una veritat. El franquisme ha tingut la virtut d'amarrar la Constitució i l'herència de la monarquia en el príncep Juan Carlos. Després, s'ha produït una gran transformació ideològica, que ha estat una prostitució, una gran mentida i un frau polític. Tots ells són més franquistes que ningú. No és estrany que els mitjans de comunicació, que estaven quiets, a l'espera d'una millor ocasió, s'hagen alineat, tan aviat com han pogut, amb els poders establits, per tractar d'atacar, de trencar, totes les lluites d'oposició al govern. I es dediquen a tergiversar, dir mentides, silenciar i intoxicar sobre les filosofies de l'oposició política».

El sisé aniversari del referèndum de l'Estatut de Guernica porta paraules de desencant al líder de l'esquerra *abertzale*. «El poble creia que s'obria una esperança per arribar a fórmules d'autogovern a Euskadi. Però l'estatut s'ha d'atényer a allò que marca la Constitució, de la qual és un fidel reflex: oblida i rebutja el dret dels pobles a l'autodeterminació.

L'estatut és una mena de pòlissa d'assegurança: et contenen què és el que té de bo, però no te'n llegeixen la lletra menuda. Han passat sis anys i el govern de les Bascongades no ha pogut abordar cap dels problemes importants que tenim, per manca de competències. Al cap i a la fi, ha de complir l'acatament que Felipe González ha fet dels centres financers o de decisió de Brussel·les i Washington. L'estatut d'autonomia és una fórmula de claudicació».

Que es negocle l'alternativa KAS

L'habitació és enorme i austera, hi ha cartells de la Coalició i d'un militant d'ETA mort a Nicaragua. En el tauler d'anuncis, un retall de premsa: Joan Manuel Serrat, envoltat de caps de la guàrdia civil i la policia durant un homenatge. «La por del govern a negociar l'alternativa KAS és la por al futur. L'estatut, que era un projecte de normalització, no respon als in-

dissidència. En aquest país no es permet pensar distint. Qui ho fa és criminalitzat, perseguit, empresonat i torturat».

Com els altres dirigents de la Coalició, n'admet els riscos: «Santi Brouard, l'assassinaren. I si un dia els aparells de l'estat pensen que paralitzar l'acció d'oposició d'HB passa per assassinar els membres de la Mesa Nacional, doncs ja ho tenim assumit. Però els acollona pensar que no som insubstituïbles i que tenim

J. A. MIRANDA

«El juí sobre la legalització d'HB és un juí polític».

teressos del poble basc. Després d'aquest fracàs, és normal que la lluita armada continue i seguirà mentre no n'atenguen les causes. És hipòcrita condemnar-ne els efectes i no les causes. A més, l'alternativa KAS és un projecte de mínims».

Idígoras coneix el sabor amarg de l'exili. Ell s'hi passà una temporada, i des de fa cinc anys el viu en la seua esposa, Begona Azurmendi, i la seua germana. «¿El retorn dels exiliats? Ja ho hem dit, ha de ser dignament. Parlem d'una eixida negociada perquè tornen amb la cara ben alta pel seu lliurament militant. Això, no ho pot dir ni Arzallus ni Bandrés, que s'han venut al capitalisme. En tot cas, caldria reinserir socialment personatges com Bandrés, González o Guerra».

Per al líder d'HB, les contínues detencions contra els seus militants —unes 5.000, en dos anys— formen una campanya «per extirpar la

molta gent que podria prendre'n el relleu».

Idígoras és una part indissoluble d'Herri Batasuna. El seu treball comença a les vuit del matí i pot acabar tardíssim. La seua casa podria ser la seua de la coalició. La legalització d'HB és per als seus membres un juí polític. «Ja n'hem guanyat tres, i ací el govern espanyol fa la mesura democràtica que té. Nosaltres perseguim la legalització per evitar problemes administratius només. Negar-la és negar els nostres votants.»

Jon Idígoras es distén. Quasi ha acabat amb el paquet de Ducados. «¿El roc radical basc? A mi, personalment, no m'agrada aquesta classe de música. Jo sóc massa carrossa ja.»

—¿Què li agradaria estar fent d'ací vint anys? (Riu.) «M'agradaria ser ministre de l'Interior, perquè més d'un sabés què val un duro. Però només per quaranta-vuit hores» (riu més encara). □